

Allmänna kommentarer till artikel 4

Svensk bygglagstiftning ställer krav på energihushållning på byggnader som helhet. Det inbegriper energiprestandakrav på klimatskärmen och de byggnadskomponenter som ingår där. Byggherren bestämmer hur kravet ska uppnås och variationsmöjligheterna är därför i det närmaste oändliga, liksom möjligheterna att välja en kostnadseffektiv lösning med utrymmen för innovationer

För att underlätta för dem som använder Boverkets byggregler finns det i avsnitt 9:4, en alternativ metod för att verifiera energiprestandan i nya byggnader som är mindre än 100 m². Där anges maximala värmeomgångskoefficienter (U_i) för följande delar av klimatskalet; tak, väggar, golv, fönster och ytterdörr. Vid ändringsåtgärder gäller fram till 2011-05-01 Lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk m.m. och från och med 2011 05 02 8 kap. nya PBL att nybyggnadskraven ska uppnås (8 kap. 5 § i nya PBL) när det gäller energihushållning.

I nya PBL anges de begränsningar som gäller vid ändring på följande sätt: Vid ombyggnad³ ska energikraven uppfyllas för hela byggnaden eller, om detta inte är rimligt, den betydande och avgränsbara del av byggnaden som påtagligt förnyas genom ombyggnaden. Vid annan ändring än ombyggnad ska kraven uppfyllas i fråga om tillbyggnaden eller ändringen.

Vid övriga fall av ändringar av byggnaden får energikraven (8 kap. 7 § nya PBL) anpassas och avsteg göras med hänsyn till ändringens omfattning, byggnadens förutsättningar och till bestämmelserna om varsamhet och förbud mot förvanskning.

Det finns även särskilda bestämmelser om åtgärder i samband med underhåll respektive krav på underhåll.

Sverige har en bred skyddslagstiftning för att ta tillvara byggnaders kulturhistoriska och andra värden, och inte enbart ett skydd mot förvanskning av särskilt skyddsvärda objekt, på ett sätt som direktivet till viss del förutsätter⁴ och som är vanligt i många länder. De undantag direktivet pekar ut är snävare än det svenska varsamhetsskyddet, men möjliggör å andra sidan ett totalt undantag från krav på energihushållningsåtgärder för dessa byggnader.

De svenska byggreglerna kräver däremot att man exempelvis alltid energiförbättrar vid åtgärder på befintlig bebyggelse, under följande förutsättningar. Man får inte förvanska särskilt skyddsvärda objekt eller miljöer och inte vara ovarsam mot övriga befintliga byggnader. Det kan finnas många åtgärder som kan vidtas i syfte att förbättra energihushållningen utan att för den skull åsidosätta kulturhistoriska värden. Något totalt undantag från förbättringsåtgärder finns alltså inte i svensk bygglagstiftning – ens för särskilt skyddsvärda objekt.

³ Definition av ombyggnad i 1 kap. 4 § nya PBL (förslaget): ändring av en byggnad som innebär att hela byggnaden eller en betydande och avgränsbar del av byggnaden påtagligt förnyas.

⁴ I art 4.2 a ges möjligheter till undantag för vissa byggnader, där tillämpning av generella kostnadsoptimala energiprestandakrav skulle medföra oacceptabla förändringar av byggnadernas särskilda arkitektoniska särdrag eller deras historiska värde.

stycket samma lag. Det ersätts med krav på att visa upp en kopia av energideklarationen för den presumtiva hyresgästen eller köparen för att sedan överlämna den till den som blir ny hyresgäst eller ägare. När det gäller uppvisandet för presumtiva köpare bör lagen förtydligas så att det klart framgår att deklARATIONEN ska visas upp för den presumtiva köparen. Se även kommentarer under artikel 12.4 och 13. Regelförenkling kan då göras även på förordnings- och föreskriftsnivå.

Artikel 12.3

Om byggnaden säljs eller hyrs ut innan den är färdigbyggd får undantag nu göras och medlemsstaterna kan i stället kräva att säljaren gör en bedömning av byggnadens framtida energiprestanda. Energicertifikatet ska då utfärdas senast när byggnaden är färdigbyggd.

Kommentar: Enligt avsnitten 9:2 och 9:3 i BBR gäller redan att en beräkning över byggnadens framtida totala energianvändning kan krävas i samband med projekteringen. Vidare kan byggnadsnämnden kräva att den faktiska energianvändningen tas fram och redovisas efter två år från att byggnaden tagits i bruk. För att få en rättvisande uppgift om byggnadens energianvändning bör man vänta med att mäta energianvändningen till två år efter slutbesiktningen, då byggnaden kan betraktas som färdigbyggd.

Artikel 12.4

Medlemsstaterna ska kräva att energiprestandaindikatorn på energicertifikatet för byggnaden eller byggnadsenheten ska anges i annonseringen i kommersiella medier när följande bjuds ut till försäljning eller uthyrning:

- byggnader som har ett energicertifikat,
- byggnadsenheter i en byggnad som har ett energicertifikat, och
- byggnadsenheter som har ett energicertifikat,

Kommentar: På grund av dessa krav liksom dem i bilaga I behöver energiprestandaindikator definieras. Boverket föreslår att den standard om energiklassning som SIS håller på att ta fram (klass A-G) bör användas i annonserna. Som alternativ kan definitionen av energiprestanda som används i Boverkets föreskrifter (BFS 2007:4) om energideklaration för byggnader användas.

Boverket arbetar med att göra anslaget tydligare i enlighet med de förslag som vi gav i vår utvärdering hösten 2009, vilket då också kan ansluta till dessa klasser.

Kraven på annonsering införs lämpligen i energideklarationslagen. Det bästa vore att hänvisa till energideklarationslagen i fastighetsmäklarlag (1995:400) och jordabalken (1970:994).

Artikel 12.7

Den tidigare lydelsen (i artikel 7.2) att syftet med energideklarationerna ska vara begränsat till att tillhandahålla information har försvunnit ur artikeln. I övrigt är det inga ändringar beträffande eventuella effekter för det rättsliga förfarandet och att de ska beslutas i enlighet med nationella bestämmelser.

Kommentar: Här kan rimligen inte avses reglering av förhållanden mellan enskilda utan snarare hur ingripanden från myndigheter får ske vid exempelvis åsidosättande av deklarationsplikt, eventuella domstolsförfaranden samt förfarande för överklagande. (Sanktioner regleras i artikel 27.)

Förslag till regeländringar på grund av artikel 12

Artikel 12.1 b

Ändringarna i artikel 12.1 b kräver en ändring i 5 § lag(2006:985) om energideklarationer för byggnader.

För vissa byggnader sänks areagränsen från dagens 1 000 m² till 500 m² för att efter ytterligare fem år sänkas till 250 m². Det gäller byggnader som innehåller myndighetslokaler som ofta besöks av allmänheten och har en total användbar golvyta på över 500 m² respektive 250 m² om fem år. (Detta krav motsvaras av vårt krav på specialbyggnader > 1 000 m²)

Nuvarande lydelsen 5 § lag(2006:985) om energideklarationer för byggnader

.....

1. om byggnaden är indelad som specialbyggnad enligt 2 kap. 2 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) och har en total användbar golvyta som är större än 1 000 kvadratmeter, eller

Ny lydelse 5 § lag(2006:985) om energideklarationer för byggnader

.....

1 a. om byggnaden innehåller myndighetslokaler som ofta besöks av allmänheten som var och en har en total användbar golvyta som är större än 500 kvadratmeter, eller
1 b om byggnaden innehåller myndighetslokaler som ofta besöks av allmänheten som var och en har en total användbar golvyta som är större än 250 kvadratmeter, eller

När kraven i 5 § 1 a och 1 b ovan ska börja gälla beror på när det omarbetade direktivet träder i kraft (det vill säga när det publiceras i EUT + 20 dagar). Det strängare kravet i 1 b gäller först fem år efter det första nya kravet (i 1 a).

Artikel 12.2

Ändringarna i artikel 12.2 kräver en ändring i 6 § lag(2006:985) om energideklarationer för byggnader.

Medlemsstaten ska införa regler om att energideklarationen ska visas för den presumtive köparen eller nya hyresgästen när byggnader byggs, säljs eller hyrs ut. Se artikel 13.

Detta medför också att 6 § lag (2006:985) om energideklaration för byggnader måste ändras så att det tydligare framgår att deklarationen ska finnas vid utbudande till försäljning av byggnaden i stället för som i dag vid försäljningstillfället som tolkas som då kontraktet skrivs på.

Gamla lydelsen

6 § När en byggnad eller en andel i en byggnad säljs, skall den som äger byggnaden se till att det för byggnaden finns en energideklaration som vid försäljningstidpunkten inte är äldre än tio år.

Förslag till ny lydelse

6 § När en byggnad eller en andel i en byggnad *bjuds ut till försäljning*, ska den som äger byggnaden se till att det för byggnaden finns en energideklaration som vid försäljningstidpunkten inte är äldre än tio år.

Artikel 12.3

Om byggnaden säljs eller hyrs ut innan den är färdigbyggd får undantag göras och medlemsstaterna kan i stället kräva att säljaren gör en bedömning av byggnadens framtida energiprestanda. Energicertifikatet ska då utfärdas senast när byggnaden är färdigbyggd.

Enligt BBR (ny- och tillbyggnadsfallen) kan det redan i dag krävas att en beräkning över byggnadens framtida totala energianvändning görs i samband med projekteringen. Vidare kan byggnadsnämnden kräva att den faktiska energianvändningen tas fram och redovisas efter två år från att byggnaden tagits i bruk.

Artikel 12.4

Medlemsstaterna ska kräva att när följande bjuds ut till försäljning eller uthyrning ska energiprestandaindikatorn på energicertifikatet för byggnaden eller byggnadsenheten anges i annonseringen i kommersiella medier:

- byggnader som har ett energicertifikat,
- byggnadsenheter i en byggnad som har ett energicertifikat, och
- byggnadsenheter som har ett energicertifikat.

Denna punkt liksom bilaga I ger vid handen att uttrycket *energiprestandaindikator* behöver definieras, helst i enlighet med den standard om energiklassning som SIS håller på att ta fram (klass A-G). Som alternativ går det att använda samma uttryck, *energiprestanda*, som användes i Boverkets föreskrifter (BFS 2007:4) om energideklaration för byggnader.

Artikel 13 Uppvisande av energicertifikat

Omarbetningen av artikel 13 medför behov av ändring i lag och följdförfattningar samt möjliggör regelförenkling.

Direktivet kräver endast att anslag av deklARATIONEN anslås i vissa lokaler som ofta besöks av allmänheten. I övrigt krävs att den visas upp för presumtiva hyresgäster eller köpare. Det medför en ändring i 13 § lag (2006:985) om energideklaration för byggnader. Där bör också klargöras vilka byggnader eller lokaler som omfattas av krav på att anslå deklARATIONEN respektive krav på byggnadsägare att uppvisa deklARATIONEN för presumtiva köpare eller hyresgäster.

Artikel 13.1

Areagränsen (tröskelvärdet) för när krav ska gälla sänks i enlighet med artikel 12.1 för byggnader som innehåller myndighetslokaler som ofta besöks av allmänheten och är av viss storlek. Vidare ska energideklARA-

tionen i sådana fall liksom i dag visas upp på en framträdande plats som är klart synlig för allmänheten.

Artikel 13.2

Energideklarationen ska även visas upp på en framträdande och för allmänheten väl synlig plats i andra lokaler än myndighetslokaler, som är över 500 m² och som ofta besöks av allmänheten. Detta förutsatt att byggnaden har energideklarerats i enlighet med artikel 12.1.

Kommentar: Man får närmare ledning genom skäl 24 i ingressen till artikeln vad avsikten är med artikel 13.1 och 13.2: ”Information om energiprestanda bör spridas bättre till allmänheten genom att energicertifikaten anslås tydligt, särskilt i byggnader av viss storlek som inhyser offentliga myndigheter eller som ofta besöks av allmänheten, exempelvis affärer och köpcentrum, snabbköp, restauranger, teatrar, banker och hotell”.

Nyheterna i artiklarna 12 och 13 kräver ändringar i de svenska reglerna i 5 § lag (2006:985) om energideklarationer för byggnader. Dels innehåller inte alla specialfastigheter lokaler som ofta besöks av allmänheten och dels omfattar inte begreppet specialfastigheter alla de lokaltyper som direktivet tar upp (affärer och köpcentrum, snabbköp, restauranger, teatrar, banker och hotell).

Förslag till regeländringar på grund av artikel 13

Boverket understödjer den ges en möjlighet till regelförenkling som ges i artikel 13 genom att slopa kravet på att anslå av energideklarationen i flerbostadshus. Dock bör möjligheten att anslå deklarationen i andra byggnader finnas som frivillig uppgift.

Direktivet kräver endast att energideklarationen anslås i vissa lokaler som ofta besöks av allmänheten. I övrigt krävs att deklarationen visas upp för presumtiva nyttjanderättsinnehavare eller köpare. Omarbetningen av direktivet leder till en ändring i 13 § lag (2006:985) om energideklaration för byggnader. Där klargörs det vilka byggnader eller lokaler som omfattas av krav på att anslå deklarationen och vilka krav det finns på byggnadsägare att uppvisa deklarationen för presumtiva köpare eller hyresgäster (nyttjanderättsinnehavare). Det finns också krav på att deklarationen ska överlämnas till den slutliga köparen eller den nyttjanderättsinnehavare som får ett hyreskontrakt.

Dessa ändringar ger också stöd för de förslag till förändringarna av tillsynen som ges i kapitel 5 av denna rapport, då tillsynen med det nya direktivet inte kan ske i lika många byggnader som tidigare.

Nuvarande lydelse § 13**lag (2006:985) om energideklaration av byggnader**

13 § Den som äger en byggnad skall se till att den energideklaration som senast har upprättats för byggnaden är tillgänglig

1. på en för allmänheten väl synlig och framträdande plats i byggnaden, om den är en sådan byggnad som anges i 5 § 1 eller
2. på en väl synlig plats i byggnaden, om den är en sådan byggnad som anges

Ny lydelse § 13**lag (2006:985) om energideklaration av byggnader**

13 § Den som enligt 4§ låter uppföra, enligt 5 § 2 låter bjuda ut till nyttjande eller enligt 6 § låter bjuda ut till försäljning hela eller en del av en byggnad ska se till att den energideklaration som senast har upprättats för byggnaden visas för den presumtiva nyttjanderättshavaren eller köparen.

Energideklarationen ska överlämnas till nya nyttjanderättsinnehavare eller ägare i samband med att avtal om nyttjanderätt eller köp ingås.

Därutöver ska byggnadsägaren se till att den energideklaration som senast har upprättats för byggnaden är tillgänglig:

1. på en för allmänheten väl synlig och framträdande plats i byggnaden, om den är en sådan byggnad som anges i 5 § 1 eller
2. på en väl synlig plats i lokalbyggnaden, om den är en sådan byggnad som anges i 5 § 2 och lokalen är större än 500 m² och ofta besöks av allmänheten.

13 § a Vid annonsering i kommersiella medier om försäljning eller uthyrning av bostads- eller lokallägenhet som avses i 13 § första stycket ska energiprestandaindikator anges i annonsen

Krav vid annonsering införs lämpligen enligt ovan med hänvisning till fastighetsmäklarlagen (1995:400) och jordabalken (1970:994).

Artikel 14 Inspektion av värmesystem

Artikel 14 handlar om besiktning av värmesystem och luftkonditioneringsanläggningar. Här handlar det inte om någon förändring av regler utan bara en förändring av informationsinsatsen.

I det gamla direktivet handlade artikel 8 om besiktning av pannor med alternativ 8b som gällde information om pannor. Sverige har tidigare valt alternativet b och Energimyndigheten svarar för informationssatsningen.

I det nya direktivet vrids fokus något så att besiktningen gäller uppvärmningssystem som sådant, med betoning på dem med pannor med en nominell effekt > 20 kW.

Artikel 14.1

Utvidgningen från enbart värmepanna (definition i artikel 2.16) till de tillgängliga delarna av hela systemet som är kopplat till pannan. Krav på inspektion med vissa tidsintervall gäller pannor med en nominell effekt för uppvärmning av lokaler på mer än 20 kW.

Artikel 14.2 och 14.3

Artikeln tar upp tidsintervall för inspektioner. Artikel 14.3 handlar om värmesystem för pannor med en effekt över 100 kW och inspektionsintervall för sådana.

Artikel 14.4

Som alternativ till inspektioner kan medlemsstaterna välja att säkerställa att råd ges till användare av värmesystem. Råden ska avse utbyte av värmepanna, andra förändringar i värmesystemet och alternativa lösningar för att bedöma pannans effektivitet och om den är av lämplig storlek.

Om medlemsstaten väljer ett rådgivningsalternativ ska den senast den 30 juni 2011 lägga fram en rapport till kommissionen som visar att det är likvärdigt med ”obligatoriska” inspektioner.

Kommentar: Enligt Energimyndigheten informerar energikontoren i huvudsak redan nu med utgångspunkt från byggnadens värmesystem. Med ett förtydligande i energikontorens instruktioner borde informationen enkelt kunna innefatta hela värmesystemet.

Artikel 15 Inspektion av luftkonditioneringssystem

Även artikel 15 handlar om besiktning av värmesystem och luftkonditioneringsanläggningar, och gör en regelförenkling möjlig i 10 och 11 §§ lag (2006:985) om energideklarationer för byggnader.

Om informationsalternativet väljs innebär det minskad dubbelreglering för de system som omfattas av både OVK och de gamla besiktningskraven enligt nuvarande föreskrift. Det innebär också en minskad administrativ börda för dem som slipper besiktning av luftkonditioneringssystemet, men en ökad insats för energirådgivare och energikontor. Den föreslagna åtgärden innebär minskad administration av Boverkets register GRIPEN. Det kommer inte finnas något krav på kontroll (se artikel 18) av inspektionsrapporterna om informationsalternativet väljs. Det kommer dock att bli en ökad börda på Sverige som land eftersom rapport om likartat resultat ska inges till kommissionen vart tredje år.

Artikel 15.4

Medlemsstaterna kan välja informationsalternativet i stället för inspektion. Informationen ska då innehålla råd till användare om utbyte och andra modifieringar av luftkonditioneringssystem (definition i artikel 2.15). Råden kan också vara att systemen ska inspekteras så att systemens effektivitet och storlek kan bedömas.

Om medlemsstaten väljer ett informationsalternativ ska denna senast den 30 juni 2011 presentera en rapport till kommissionen som visar att informationsalternativet är likvärdigt med ”obligatoriska” inspektioner.

Kommentar: Det finns alltså inte längre några absoluta krav på besiktning av luftkonditioneringssystem med en nominell effekt på över 12 kW, utan man kan välja ett informationsalternativ.

Omarbetningen av direktivet gör en regelförenkling i 10 och 11 §§ lag om energideklarationer möjlig. Där finns krav på besiktning av luftkonditioneringssystem med en nominell effekt på över 12 kW och krav på uppgifter i besiktningsprotokollet. Kraven gäller även i de fall byggnaden i sig enligt lagens 5 § inte är deklaraionspliktig. Det framgår dock inte

uttryckligen av lagen när inspektioner enligt 11 § senast ska vara utförda. Det anges bara ett startdatum då bestämmelsen ska börja gälla.

Vidare har det framkommit i kapitel 6 (om sanktioner) i regeringsuppdraget att kommunerna har problem med tillsynen av besiktningensprotokollen över luftkonditioneringsanläggningar. Det beror på att det inte finns någon förteckning över var sådana anläggningar installerats.

I Sverige är den i artikel 15.4 avsedda rådgivningen troligtvis dessutom redan säkerställd genom existerande författningskrav och de kommunala energirådgivarnas uppgifter att informera om energieffektivitet. I dagens energikrav i byggreglerna ingår energin till kylanläggningen och därmed säkerställs installation av energieffektiva kylsystem även i framtiden. De flesta byggnader med kylanläggningar större än 12 kW omfattas även av den obligatoriska ventilationskontrollen. De luftkonditionerings-system som ingår i byggnaders ventilationssystem omfattas därför oftast av förordning (1991:1273) om funktionskontroll av ventilationssystem (OVK). Visserligen är en del byggnader undantagna⁶ från funktionskontroll, men det rör rimligen byggnader som saknar luftkonditionerings-system med den nu aktuella effekten. Enligt 5 § i samma förordning ska det vid den första besiktningen när systemet tas i bruk göras en bedömning av om bygglagstiftningens krav på energihushållning med mera är uppfyllda. Vid de återkommande besiktningarna ska det dessutom undersökas vilka åtgärder som kan vidtas för att förbättra energihushållningen i ventilationssystemet och som inte medför ett försämrat inomhusklimat. Boverket har gett ut särskilda allmänna råd om tillämpningen av 5 § angående energieffektiviserande åtgärder.

Tidigare direktiv bestämmelse i artikel 9 om luftkonditionering har genomförts med krav på besiktning. Kravet har inneburit vissa problem då det är svårt att avgöra förhållandet mellan installerad effekt och behovet av kyla. Bland annat beror det på att det inte finns något lagstadgat krav på högsta tillåtna inomhustemperatur vid nybyggnad. I fallet med befintlig bebyggelse finns Socialstyrelsens rekommendationer vad gäller högsta temperatur inomhus, som dock inte är aktuella vid värmebölja.

Förslag till regeländringar på grund av artikel 15

Om Sverige väljer informationsalternativet även när det gäller luftkonditionerings-system skulle det leda till behov av en lagändring där besiktning av luftkonditioneringsanläggningar 10 och 11 §§ lagen (2006:985) om energideklaration för byggnader, kan tas bort som egen del.

Det innebär en minskad administrativ börda när det gäller energideklarationslagen och kommer att minska dubbelregleringen av vissa luftkonditioneringsanläggningar som i dag även omfattas av förordningen (1991:1273) om kontroll av ventilationsanläggningar, OVK. Dessa dubbelreglerade byggnader blir i dag besiktigade och får rekommendationer om energieffektivisering genom OVK-besiktningen. Det krävs en kompletterande informationsinsats för dem som inte omfattas av OVK.

När det gäller nybyggnad så ingår energin till kylanläggningen i dagens energikrav och därmed säkerställs energieffektiva kylsystem i

⁶ Till exempel En- och tvåbostadshus som har självdrag etc.:

framtiden. De flesta byggnader med kylanläggningar större än 12 kW omfattas även av obligatorisk ventilationskontroll.

Artikel 16 Rapporter om inspektion av värme- och luftkonditioneringsystem

Om Sverige väljer informationsalternativen i båda inspektionsfallen så blir denna artikel irrelevant.

Artikeln handlar om rapporter från besiktning av värmesystem respektive luftkonditioneringsanläggningar.

Artikel 17 Oberoende experter

Artikel 17 möjliggör regelförenklningar, men det krävs inga förändringar.

Notera skäl 30 i ingressen: ”Medlemsstaterna bör ta hänsyn till Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer⁷ med avseende på ömsesidigt erkännande av professionella experter som behandlas i detta direktiv, och kommissionen bör fortsätta sina aktiviteter enligt programmet Intelligent energi Europa om riktlinjer och rekommendationer för normer för utbildning av sådana professionella experter.”

Förordning (EG) nr 765/2008 om bland annat ackreditering nämns inte. Direktivets avslöjar inte heller om man avsett att kräva ackreditering enligt EU-förordningens mening (eller enligt lag om teknisk kontroll). Detta oberoende av om man läser svensk, engelsk eller tysk språkversion av direktivet. Det engelska begreppet ”accreditation” är vidare än det svenska ackreditering. På tyska heter det ”Akkreditierung” i EU-förordning 765/2008, men i det nu aktuella direktivet används ”qualifizierte und/oder zugelassene fachleute” och artikeln 17 i det här direktivet: ”Unabhängige Fachleute”.

Omarbetningen kräver inga författningsändringar om så inte önskas.

Sverige uppfyller även övriga krav

- om information,
- om utbildning,
- om krav på kompetens och oberoende, samt
- krav på aktuell förteckning över
 - experter, och
 - ackrediterade företag som erbjuder sådana tjänster.

En nyhet är att direktivet förtydligar att experter ska auktoriseras eller ackrediteras med hänsyn till deras kompetens.

I sammanhanget kan det framhållas att sedan 1 januari 2010 är förordning (EG) nr 765/2008 tillämplig för ackreditering. Enligt denna förordning ska det nationella ackrediteringsorganet bedöma om det organ som ansöker om ackreditering är kompetent att utföra bestyrkande av överensstämmelse. Swedac är den svenska ackrediteringsmyndigheten. Ackrediteringskrav för personcertifieringsorgan respektive för kontrollorgan ställs enligt lag och förordning om teknisk kontroll. Kraven specificeras i Swedacs föreskrifter och allmänna råd om ackreditering

⁷EUT L 255, 30.9.2005, s. 22.

(STAFS 2007:7 med senare ändringar) samt ytterligare föreskrifter för respektive typ av ackreditering. För ackreditering av kontrollorgan för energideklarationer respektive för personcertifiering ska även föreskrifter från Boverket uppfyllas. Boverket ger i sin författningssamling ut föreskrifter och allmänna råd för certifiering av energiexperter (BFS 2007:5 med senare ändringar, CEX). I dessa ställs bland annat krav på kunskap och behörighet.

För kontrollorganen gäller Boverkets föreskrifter och allmänna råd om energideklarationer för byggnader, (BFS 2007:4 med senare ändringar, BED).

För ackreditering som kontrollorgan för energideklarationer ska kompetensen beaktas genom att minst en person i arbetsledande ställning ska vara certifierad energiexpert för att kontrollorganet ska kunna bli ett ackrediterat organ.

För utländska experter gäller inte kravet på ackreditering utan de kan verka förutsatt att de uppfyller kraven i ett annat EU- eller EES-land.

En lista över certifierade experter finns hos Boverket och en lista över ackrediterade oberoende experter finns hos Swedac. När det gäller utbildning svarar certifieringsföretagen för att göra en förteckning över vilka utbildningar som kan vara bra att genomgå för att lättare kunna bli certifierad. Swedac redogör för frågor och svar om till exempel certifiering som energiexpert på sin webbplats.

Boverket förordar att ackrediteringen kvarstår med den inskränkningen som görs för småhus i kapitel 3 i denna rapport.

Sverige behöver anmäla att vi har ackreditering eftersom detta är ett skarpare krav än direktivet.

Artikel 18 Oberoende kontrollsystem

Artikel 18 kräver författningsändring, dock beroende på om förslaget i del 3 i denna rapport om att avskaffa ackreditering antas.

Behålls dagens system behöver Swedac anpassa sin tillsyn. Detta skulle kunna innebära mer fast inte lika djupgående tillsyn vilket skulle kunna öka kostnaden för kontrollorganen och detta skulle i sin tur leda till att kostnaden för fastighetsägare som beställer energideklarationer ökar.

Alternativt behöver ett nytt kontrollsystem för energideklarationer upprättas. Se även kapitel 5 om tillsyn.

Artikel 18.1

Medlemsstaterna ska se till att det inrättas ett oberoende kontrollsystem i enlighet med bilaga II för energideklarationer och (eventuella) besiktningrapporter om inspektion av värme- och luftkonditioneringssystem.

I bilagan finns tre alternativ för kontroller. De olika alternativen innebär stegrande administrativ börda och Sverige bör för att inte öka denna för företagen välja kontroll enligt alternativ a) som innebär att indata och de resultat som anges i deklARATIONEN validitetskontrolleras.

Kommentar: Det oberoende kontrollsystemet som direktivet efterfrågar finns till viss del i ackrediteringssystemet där Swedac gör stickprovskontroller och årliga besök hos de ackrediterade kontrollorganen. Dock är omfattningen av Swedacs kontroller inte lika stor som det krävs enligt beskrivningen i direktivets bilaga II.

Swedac gör i dag stickprovskontroller vid de årlig återkommande besöken för att kontrollera att kontrollorganen uppfyller kraven. Kontrollen sker mot krav i ackrediteringsstandarden (EN-ISO 17020:2005) samt mot krav i Boverkets föreskrifter. Swedac gör stickprovskontroller av små ackrediteringsorgan som kanske bara gör ett fåtal deklARATIONER per år genom att kontrollera 2-3 deklARATIONER. Hos ett stort ackrediterat kontrollorgan besöker Swedac kanske 5-6 kontor av sammanlagt 20. På varje sådant kontor plockas även där ut 2 till 3 deklARATIONER som kontrolleras.

Om kontroll ska ske med en statistiskt signifikant, i enlighet med bilaga II, så kräver det en kraftig höjning av antalet deklARATIONSKONTROLLER som Swedac behöver göra hos de stora företagen.

Direktivet bygger på att man utgår från samtliga genomförda energideklARATIONER och utifrån dem årligen gör ett slumpmässigt urval. Eftersom det idag finns ett register över samtliga deklARATIONER kan ett urval baseras på detta.

Enligt Swedac måste Boverket ändra sina föreskrifter om kontrollorgan för energideklARATIONER för att göra det möjligt för dem att utföra ytterligare kontroller.

Ett ändrat urval av kontrollerade deklARATIONER med anledning av det omarbetade direktivet leder enligt Swedac till en kraftig höjning av antal kontrollerade deklARATIONER och därmed avgifter för det ackrediterade kontrollorganet hos Swedac. Det höjer i sin tur kostnaden för att få deklARATIONEN utförd. Det bör dock poängteras att direktivet visserligen med stor sannolikhet kommer att öka antalet energideklARATIONER som granskas, men den granskning som direktivet kräver är mindre omfattande än de kontroller som idag genomförs av Swedac.

I samband med detta behövs en ändring i förordningen (2006:1592) om energideklARATION för byggnader så att Swedac får direkt åtkomst till energideklARATIONsregistret för att kunna beräkna att stickproven blir utförda i tillräcklig omfattning.

Vad som ska anses utgöra en statistiskt signifikant procentandel deklARATIONER vid ett slumpvis urval måste också bestämmas av respektive medlemsstat. Lämpligen bemyndigas regeringen och vidare Boverket att närmare föreskriva om vad som utgör en i Sverige godtagbar procentandel deklARATIONER som ska kontrolleras liksom hur det slumpmässiga urvalet ska göras. Beträffande statistisk signifikans finns standarder som eventuella regler kan hänvisas till.

Förslag på regeländringar på grund av artikel 18

Det oberoende kontrollsystemet som efterfrågas i artikel 18 finns till viss del i ackrediteringssystemet där Swedac gör stickprovskontroller och årliga besök hos de ackrediterade kontrollorganen. Omfattningen av kontrollerna behöver öka för att stämma överens med intervallen i bilaga II.

I samband med detta behövs en ändring i förordningen (2006:1592) om energideklARATION för byggnader så att Swedac får direkt åtkomst till energideklARATIONsregistret för att kunna beräkna stickproven för att nå tillräcklig omfattning i enlighet med bilaga II.

